

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

XX

Silvie Š L E J M A R O V Á: *Zábavy a chování Italů v raném novověku očima českých kavalírů. Příspěvek k proměnám stereotypů v nakládání s volným časem.* FFUK, Praha 2006, 213s.

Diplomová práce Silvie Šlejmarové byla myšlena a zadána jako „pokus o (dynamickou) typologii charakteristických rysů v trávení volného času, jak se projevovala v případech různých sociálních skupin italské populace, a to na základě konkrétních postřehů a dojmů cizinců (návštěvníků a cestovatelů) od konce 16. století do poloviny 18. století.“ V úvodní části se měla autorka zaměřit na „charakteristiku fenoménu volného času v dějinách a jeho vztahu k procesu modernizace, jak je popsán v odborné historické a sociologické literatuře.“ Rozbor dosavadních badatelských výsledků jí měl vybavit metodologicky pro rozbor pramenů. Ve druhé, analytické části se diplomantka měla „na základě komparativní analýzy konkrétního pramenného materiálu a v souladu s modernizační dichotomií soustředit na vypracování tradičního a moderního obrazu v pojetí a užívání zábavy a volného času.“ Vedoucí práce PhDr. Karel Kubiš také předpokládal, že „práce bude vycházet z klasických teoretických pojednání z oblasti kulturních dějin (J. Burckharta, N. Eliase, J. Huizingy ap.) a z analýzy dobových pramenů.“ Autorka měla především využít vydané a dostupné cestopisy, paměti či archívní fondy (např. Medicejský archív či pojednání Heřmana Černína z Chudenic, Jana Hasištejnského z Lobkovic, Bedřicha z Donína, Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdržic, Jindřicha Hýzrleho, Václava Vratislava z Mitrovic atd.). Dále se měla opřít o prestižní texty a literární autority, které ve zkoumaném českém a italském prostředí ovlivnily představy a diskurs o cestování, zábavě a o „volném čase“ obecně (Michel de Montaigne, R. Lassels, B. Castiglione, G. Della Casa a další). Vedení práce jsem převzala v závěrečné fázi z důvodu onemocnění PhDr. Karla Kubiše.

Silvie Šlejmarová přistoupila ke zpracování zvoleného tématu se zaujetím a s invencí. Při zadávání takto komparativně formulovaného tématu, v němž hraje centrální roli střeoevropská percepce mediteránní kultury, se počítalo také s možností studijního pobytu v Itálii v rámci programu Erasmus. Diplomantka jej absolvovala na universitě v Pise a pro svoji práci velice dobře využila. Volný čas, který nemusí být nutně již určen k zajištění obživy, ale je možné s ním různým způsobem naložit, se objevuje v prosperující společnosti a je spojen s modernitou. Téma volného času problematizovaly „nové“ kulturní dějiny ovlivněné kulturní antropologií, objevuje se i tam, kde je v centru pozornosti každodennost. K této problematice existuje poměrně bohatá literatura zaměřená na Británii, Nizozemí a jak je vidět z bibliografie diplomové práce, také Itálii. Autorka se opřela především o domácí a italskou historiografii a svoji heuristiku zasadila do širšího evropského kontextu, i když v tomto směru má přirozeně ještě rezervu. Vědoma si sociální a kulturní podmíněnosti jevu, autorka zkoumala jeho obraz především ve čtyřech typech pramenů. Zatímco v podstatě málo nebo vůbec neredigované cestovní deníky a korespondence představují typ ego-dokumentů, cestopisy se již řídily i módními trendy a mravoličné spisy jsou literárním pramenem par excellence. Diplomantka prostudovala výsledky dosavadního bádání o cestování a cestopisech, o vnímání času, ale také o způsobech nazírání na evropský jih. Výzkum „obrazů“

a stereotypů ve vztahu k Itálii má již dlouholetou tradici, ale stále je na tomto poli co objevovat. Zúžení tématu „obrazu“ jižního (italského) způsobu života na způsob trávení volného času, respektive na zábavu a slavnosti staví celý problém do neotřelé perspektivy. Analyzuje pohled kavalírů z českých zemí na různé formy italského společenského života, respektive zábavy a srovnává různé pohledy na jednotlivé sociální skupiny a hledá jejich proměny. Nabízí se zde samozřejmě srovnání s jinými obrazy a s jinými severskými stereotypy Itálie. Ještě více by bylo možné v komparaci využít studií o anglických stereotypech „jihů“, či pouze italské společnosti, ale to by již skutečně šlo nad rámec diplomové práce. V závěru autorka velmi střizlivě a věcně shrnuje a hodnotí výsledky analýzy. Oceňuji, že poukazuje i na limity vypovídací schopnosti analyzovaných pramenů, které se jí nepodařilo překročit. Práci by prospělo ještě jedno přečtení, opravení překlepů a místy zkrácení a zjednodušení vět. Místy by bylo vhodné zvážit uvádění různých doplňujících informací, odvádějících pozornost od hlavní linie výkladu (např. na s. 40 upozornění na německý cestopis G. Tetzela by buď mělo být argumentačně využito nebo přesunuto do poznámky). To jsou jen dílčí připomínky.

Diplomová práce je zajímavě pojatá, napsaná kultivovaně a čtivě. Autorka si v analytické kapitole dobře poradila s rozsáhlým textovým korpusem vhodně stanovenými otázkami a kritérii komparace. Z bohatého materiálu, který autorka zpracovala se nabízí témata pro publikaci, respektive pro další zpracování v prohloubené komparativní analýze. Diplomovou práci Silvie Šlejmarové považuji za velmi kvalitní, doporučuji ji k obhajobě a hodnotím jako

ryjhouet

Doc. PhDr. Luďa Klusáková, CSc

Klusáková